

Секція 4

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

УДК 336.748.12:657

Н.С. Акімова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

МЕТОДИ І МОДЕЛІ ОБЛІКУ ІНФЛЯЦІЇ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Інфляційна економіка в тій чи іншій мірі зачіпає більшість параметрів функціонування економічного суб'єкта, впливаючи на його бізнес-модель і ключові бізнес-процеси, що викликає необхідність розробки практичних підходів, що дозволяють врахувати вплив інфляції на дані бухгалтерського обліку.

У сучасній теорії і практиці вироблено досить велика кількість механізмів відображення впливу інфляції на систему інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Відзначимо, що існуючі методи і способи коригування облікових даних на вплив інфляції можна диференціювати на дві великі групи: суцільні, при яких коригуванню підлягають всі об'єкти фінансового обліку, на які впливає інфляція, і вибіркові (не глобальні) методи, при яких коригуються тільки окремі об'єкти бухгалтерського обліку та статті звітності. Крім цього виділяються методи, передбачені міжнародними та вітчизняними нормативними актами.

В міжнародній практиці для коригування облікових даних під впливом фактора інфляції використовується модель обліку в постійних цінах, а також модель обліку в поточних цінах.

Дані моделі базуються на двох видах оцінки об'єктів бухгалтерського обліку в умовах інфляції, які відповідають двом принципам підтримки капіталу: принципу підтримки фінансового капіталу і принципу підтримки фізичного капіталу (рис. 1).

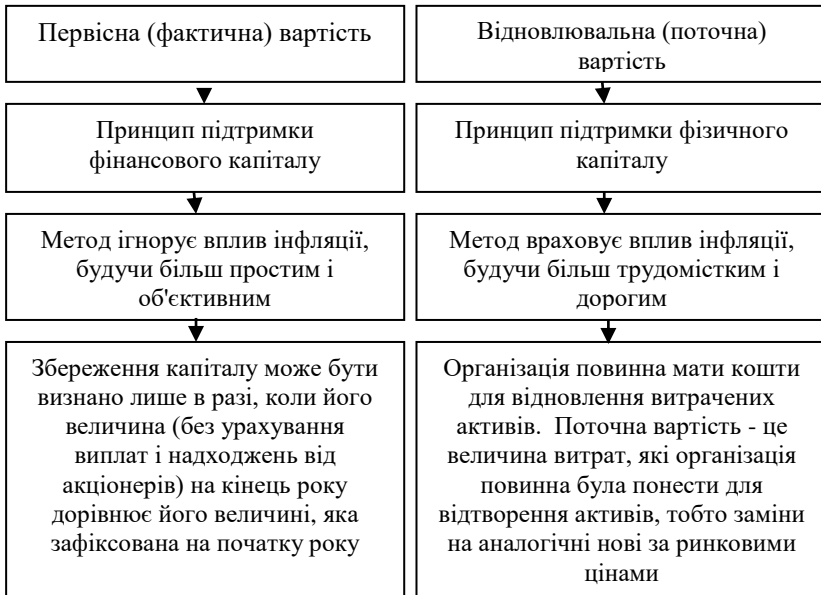

Рисунок 1 – Інтерпретація початкової і відновленої вартості в умовах впливу інфляції

Відмінною особливістю даних моделей є ставлення до первісної вартості об'єкта. Так, при моделі обліку в постійних цінах вона залишається незмінною, але при цьому одиниця виміру переводиться в порівнянні ціни. При використанні другої моделі первісна вартість перераховується в поточні ціни.

До глобальних методів коригування відноситься модель переоцінки об'єктів в грошові одиниці постійної купівельної спроможності СРРА (Constant Purchasing Power Accounting) яка має на увазі перерахунок показників форм фінансової звітності відповідно до зміни середнього рівня цін за звітний період. Відповідно до даного

методу, первісна вартість активів залишається незмінною за рахунок перетворення одиниці вимірювання в постійні (зіставні) ціни.

Метод заснований на підтримці купівельної спроможності вкладеного власниками капіталу, тобто відповідає концепції фінансового капіталу. Саме цей метод набув найбільшого поширення в світовій бухгалтерській практиці за рахунок того, що він дозволяє досягти тимчасової порівнянності статей бухгалтерської звітності, є менш трудомістким в порівнянні з методом обліку за поточною вартістю (ССА) і менш витратним, оскільки не вимагає залучення незалежного оцінювача або розрахунку зміни індексу приватних цін.

При цьому методи в поточному обліку всі операції відображаються за цінами їх здійснення, а коригуються вони тільки на етапі складання звітності. В результаті дані одного звітного періоду приводяться у відповідність з купівельною спроможністю грошей іншого звітного періоду, що істотно підвищує релевантність інформації. Методика використання грошових одиниць минулої купівельної спроможності, поширена в статистиці і економічному аналізі, вирішує проблему порівнянності даних, але при цьому спотворює інформацію про фінансовий стан і результати фінансово-господарської діяльності в звітному році. Тому в даний час більш поширеним є спосіб використання грошової одиниці поточної купівельної спроможності, тобто грошової одиниці на момент складання звітності.

Модель перерахунку активів в поточних цінах ССА (Current Cost Accounting) застосовується в умовах нерівномірної зміни цін на різні види активів і передбачає використання різних видів індексів цін (по сировині, матеріалам, готовій продукції і т. д.), за рахунок цього даний спосіб коригування облікових даних є більш точним, ніж модель постійних цін, але і більш трудомістким. При цьому якщо модель переоцінки об'єктів в грошові одиниці постійної купівельної спроможності передбачає незмінність первісної вартості активів, то модель перерахунку активів в поточних цінах базується на перерахунку первісної вартості в поточні ціни.

Метод ґрунтується на дотриманні кількох принципів: гроші – як одиниця виміру; розмежування операційного прибутку від прибутку, отриманого в результаті володіння активами; кредиторська заборгованість і активи повинні відображатися в звітності відповідно до їх оцінки. Дана модель базується на заміні початкових вартісних оцінок поточними (ринковими), отриманими в результаті переоцінки. Основним недоліком цього методу є його трудомісткість за рахунок застосування різних коефіцієнтів коригування, розрахованих за кожним видом оборотних і необоротних активів.

Крім повноцінних методів коригування, вченими і фахівцями часто виділяються вибіркові способи коригування облікових даних. До них, зокрема, відносяться: нарахування прискореної амортизації і переоцінка активів (дані способи регулюються вітчизняними стандартами бухгалтерського обліку), створення інфляційного резерву, який використовується, як правило, на покриття приросту вартості заміщення активів, метод ЛІФО, метод коригування на Леверидж (британський стандарт бухгалтерського обліку SSAP-16), метод інфлювання / дефлювання.

Існуючі в сучасній обліковій практиці підходи до коригування даних на інфляційну складову застосовні в більшій мірі для великих акціонерних товариств, у той час як вітчизняні бізнес-одиниці обмежені в наборі інструментів для коригування облікових даних в інфляційній економіці. Не сприяє їх розвитку і відсутність відповідного спеціалізованого стандарту.

Комплекс дій з коригування даних бухгалтерського фінансового обліку в умовах інфляції з метою підвищення їхньої сумісності в історичній ретроспективі покликаний підвищити ефективність систем управління економічних суб'єктів.

УДК 330.322:004.7

Т.В. Андросова, канд. екон. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)

О.А. Кулініч, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІ ІНВЕСТУВАННЯ ЦИФРОВОГО БІЗНЕСУ

В умовах неперервних інноваційних змін, що впливають на розвиток світової економіки і суспільства, поліпшується підприємницький клімат, чому сприяє підвищення доступності державних послуг та прозорості умов ведення бізнесу; поширюється доступність та зручність отримання все більшої кількості сервісних послуг для населення. Таким чином, на перший план постає питання дослідження та наукового обґрунтування світових тенденцій інвестування у цифровізацію усіх сфер інноваційного прориву і складових соціально-економічного розвитку.

Глобальні технологічні тренди, які потрібно враховувати при розвитку цифрової економіки, передбачають повсюдне впровадження хмарних рішень, використання цифрових моделей і технологій доповненої реальності, роботизацію і нові підходи до захисту даних.